

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 30.1.2014

V.7011.21.2014.MM

Pan

Bartosz Arlukowicz

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa ochrona osób starszych jest jednym z moich priorytetów. W szczególności dostrzegam potrzebę podjęcia działań mających na celu łagodzenie problemów związanych z procesem starzenia się społeczeństwa i wynikających z tego procesu chorób, takich jak np. choroba Alzheimera. Następstwa nadchodzących zmian staną się bowiem odczuwalne nie tylko dla samych seniorów, ale również osób z ich najbliższego otoczenia, które w wyniku tych obiektywnych okoliczności zostaną zmuszone podjąć się nowej roli życiowej - opiekuna osoby starszej.

Kraje europejskie dostrzegły już potrzebę podjęcia środków zaradczych w tym zakresie. W 2009 roku Parlament Europejski przyjął deklarację o uczynieniu choroby Alzheimera priorytetem polityki zdrowotnej w krajach Unii Europejskiej, zalecając opracowanie narodowych planów alzheimerowskich oraz Europejskiego Planu Działania. W 2011 roku, w ramach polskiej Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, w zakresie zdrowia publicznego podkreślono potrzebę zapobiegania chorobom mózgu, chorobom neurodegeneracyjnym, w tym chorobie Alzheimera¹. Polski rząd, pomimo tych deklaracji, nie przedstawił dotychczas nawet założeń takiego planu.

¹ <http://www.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=m198241&ms=824&ml=pl&mi=838&mx=0&ma=17539>.

Brak narodowego planu alzheimerowskiego budzi niepokój. Waga problemu spowodowała, że w dniu 15 listopada 2013 r. zorganizowałam w moim Biurze konferencję pt. „Choroba Alzheimer – uczy się pomagać”, podczas której lekarze, psychologowie, eksperci organizacji pozarządowych oraz członkowie rodzin osób cierpiących na chorobę Alzheimera zaprezentowali główne problemy w walce z tą chorobą oraz wskazywali na obszary, które powinny zostać uwzględnione podczas tworzenia założeń programowych. Analiza sygnalizowanych problemów prowadzi do wniosku, iż przede wszystkim konieczne jest stworzenie na szczeblu centralnym odpowiednich ram instytucjonalno-prawnych dla opieki nad osobami dotkniętymi chorobą Alzheimera. W ramach służby zdrowia istnieje potrzeba utworzenia sieci ośrodków specjalistycznej pomocy medycznej dla chorych z otępieniami, zapewniających kompleksową opiekę lekarzy specjalistów z dziedziny geriatrii, psychologii, psychiatrii oraz neurologii. Ośrodki te, w zależności od stopnia zaawansowania choroby, służyłyby opieką całodobową, a także zapewniały wsparcie grup terapeutycznych dla osób we wczesnym stadium rozwoju choroby.

Niezbędne jest także podjęcie działań edukacyjnych w kręgach osób potencjalnie zagrożonych chorobą. U progu postępującego wzrostu zachorowań należy bowiem przygotować społeczeństwo, opiekunów i lekarzy, jak rozpoznawać zmiany w zakresie funkcjonowania człowieka w wieku podeszłym. Niezbędne jest również podniesienie poziomu wiedzy środowisk medycznych na temat chorób otępiennych, w tym Alzheimera. Na uwagę zasługuje więc propozycja dotycząca poprawy diagnostyki, przewidująca wprowadzenie obowiązkowych badań przesiewowych dla osób, które ukończyły 65 rok życia. Wzrastająca liczba osób cierpiących na chorobę Alzheimera wpływa w sposób zasadniczy na sytuację najbliższych członków rodziny chorego.

Z tego powodu uważam za konieczne pilne opracowanie krajowego planu alzheimerowskiego, który kompleksowo określi strategię działania w walce z chorobą Alzheimera, uwzględniając także szczególną sytuację i rolę rodzin osób chorych. Taki obowiązek spoczywa na władzach publicznych, które zgodnie z art. 68 ust. 3 Konstytucji RP są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej m.in.

osobom w podeszłym wieku. Zmierzające w tym kierunku działania rządu są pożądane ze względu na konieczność poszanowania godności ludzkiej (art. 30 Konstytucji RP).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) zwracam się do Pana Ministra o zajęcie stanowiska w przedmiotowej sprawie, a w szczególności o podjęcie niezbędnych działań zmierzających do wprowadzenia w życie Narodowego Planu Alzheimerowskiego.

Łaura Węgrzy-Grochala

Zena Jipson